

Müminlerin Birbirlerine Olan Sevgileri

Sevgi, Allah'ın insanlara verdiği en büyük nimetlerden biridir. Allah, insan fıtratını sevmekten ve seilmekten zevk alacak, dostluktan ve yakınlıktan hoşlanacak şekilde yaratmıştır. Kuran ahlakını yaşayan insanlarla birarada olmak, onlarla dostluğu ve sevgiyi yaşamak ise, iman eden bir insana birçok nimetten çok daha fazla zevk verir. Bu nedenle Allah'ın sevdiği ve hoşnut olduğu kullarına vadettiği cennet, gerçek sevginin, dostluğun ve yakınlığın sonsuza kadar büyük bir coşku ile yaşanacağı olağanüstü güzellikte bir yerdir. Allah'ın Kuran'da cennet hayatına dair verdiği haberlerde hep neşe, arkadaşlık, sevgi, muhabbet, güzel söz ve huzurdan bahsedilmektedir. Sevgi ve dostluğu engelleyecek herşey cenneteki insanlardan uzak tutulmuştur. Örneğin Allah bir ayette, cennete girecek olan müminlerin kalplerinden kinden ne varsa alındığını bildirmiştir. (Araf Suresi, 43) Kıskançlık, düşmanlık, rekabet, öfke, darılma, alınma gibi sevgiyi ve dostluğu engelleyen bütün kötü özellikler cennetin dışında kalacaktır.

Cennetle müjdelenen Müslümanların önemli özelliklerinden biri, onların dünya hayatındayken de Allah'ın elçilerini, peygamberlerini ve Allah'ın rızasına uyan tüm Müslümanları çok sevmeleridir. Kuran'da müminler arasındaki bu sevgi ve dostluk bağı şöyle bildirilmektedir:

Sizin dostunuz (veliniz), ancak Allah, O'nun elçisi, rüku' ediciler olarak namaz kılan ve zekatı veren müminlerdir. (Maide Suresi, 55)

İman edenler Allah'ın rızasını kazanmak için çaba gösteren tüm salih müminlere yakınlık duyar, onları kendilerine yakın birer dost ve veli edinirler. Her koşulda onlarla birlikte olmaktan büyük zevk alırlar. Bütün Müslümanlara büyük bir vefa ve sadakat ile bağlıdırlar. Bu sevgi, soy, ırk gibi yakınlıklara ya da herhangi bir çıkara dayalı değildir. Paranın, makamın, kültürün ya da maddi değerlerin de hiçbir önemi yoktur. Allah'ın razı olduğunu umdukları kişiden müminler de razıdır; Allah yolunda olan salih müminler, Allah'ın en sevdiği kullarındandırlar. Bu nedenle müminler de birbirlerini çok severler ve birbirlerine çok düşkünlüdürler. Kuran'ın birçok ayetinde müminlerin birbirlerine olan sevgilerinden, bağlılıklarından, merhametlerinden ve düşkünlüklerinden bahsedilmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Allah'ın ipine hepiniz sımsıkı sarılın. Dağılıp ayrılmayın. Ve Allah'ın sizin üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Hani siz düşmanlar idiniz. O, kalplerinizin arasını uzlaştırıp-ısındırdı ve siz O'nun nimetiyle kardeşler olarak sabahladınız. Yine siz, tam ateş çukurunun kıyısındayken, oradan sizi kurtardı. Umulur ki hidayete erersiniz diye, Allah, size ayetlerini böyle açıklar. (Al-i İmran Suresi, 103)

Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını bulup-düzeltin ve Allah'tan korkup-sakinin; umulur ki esirgenirsiniz. (Hucurat Suresi, 10)

Şüphesiz Allah, Kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak mücadele edenleri sever. (Saf Suresi, 4)

Bir başka ayette ise Allah, müminler arasındaki bu sevgiyi şöyle bildirmektedir:

Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret eden (mümin)leri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Müminler, iman eden herkesi öz kardeşleri gibi kabul ederler. Bir başka müminin iyiliğini, rahatını sağlamak için hiçbir fedakarlıktan kaçınmazlar. Müminlerin bu sevgi anlayışı ise ancak imanın ve Kuran ahlakının yaşanması ile kazanılabilmektedir. Allah bir ayette iman edip salih amellerde bulunanlara Kendi Katından bir sevgi kılacağını şu şekilde bildirmiştir:

İman edenler ve salih amellerde bulunanlar ise, Rahman (olan Allah), onlar için bir sevgi kılacaktır. (Meryem Suresi, 96)

Peygamber Efendimiz (sav) ise, sevginin önemini ve gerçek sevgiyi yaşayan müminlerin üstünlüklerini bir

hadisinde şöyle belirtmiştir:

H. Ömer (radiyallâhu anh) anlatıyor: “Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: “Allah’ın kulları arasında bir grup var ki, onlar ne peygamberlerdir ne de şehidlerdir. Üstelik kıyamet günü Allah indindeki makamlarının yüceliği sebebiyle peygamberler de, şehidler de onlara gıpta ederler. “Orada bulunanlar sordu: “Ey Allah’ın Resulü! Onlar kim, bize haber ver!” “Onlar aralarında ne kan bağı ne de birbirlerine bağışladıkları bir mal olmadığı halde, Allah’ın ruhu (Kuran) adına birbirlerini sevenlerdir. Allah’a yemin ederim, onların yüzleri mutlaka nurdur. Onlar bir nur üzeredirler. Halk korkarken, onlar korkmazlar. İnsanlar üzüldürken, onlar üzülmezler.”[1](#)

İman edenlerin birbirlerine olan bu sevgilerinin asıl kaynağı ise Allah’a olan derin sevgileridir. Dünya hayatındaki amaçları Allah’ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanmak olan müminler tüm hayatlarını Allah için yaşarlar. Kuran’ın “De ki: “**Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, dirimim ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah’ındır.**” (Enam Suresi, 162) ayetiyle bildirildiği gibi, yaptıkları her işte, gösterdikleri her tavırda Allah’ın rızasını kazanmayı hedeflerler. Sahip oldukları herşeyi Allah’ın hoşnutluğunu kazanmaya adanmış müminlerin sevgileri de yine ancak Allah içindir. Allah’ı tüm sıfatlarıyla tanıyan, O’nun gücüne ve büyüklüğüne her an şahit olan, rahmetini, sevgisini ve şefkatini tüm yaşamı boyunca hisseden bir müminin Allah sevgisi, hiçbir sevgiyle kıyaslanmayacak kadar güçlüdür. Müminlere karşı olan sevgileri de, sevgilerinin temeli Allah sevgisine dayandığı ve Allah’ın rızasını kazanmak amacıyla sevdikleri için aynı şekilde güçlü ve derindir. İman edenlerle yaşadıkları dostluğun, ahirette sonsuza dek süreceğini bilmeleri de bu sevgilerini güçlü ve daimi kılan bir başka nedendir.

Allah, Kuran’da müminlerin bu sevgi duyarlılığına Hz. Yahya’nın ahlakını örnek vermiştir:

(Çocuğun doğup büyümesinden sonra ona dedik ki:) “Ey Yahya, Kitabı kuvvetle tut.” Daha çocuk iken ona hikmet verdik. Katımız’dan ona bir sevgi duyarlılığı ve temizlik (de verdik). O, çok takva sahibi biriydi. (Meryem Suresi, 12-13)

Peygamber Efendimiz (sav) hadislerinde müminlerin birbirlerine olan sevgilerinin Allah rızası için olduğunu şöyle hatırlatmıştır:

H. Ebû Zerr (radiyallâhu anh) anlatıyor: “Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: “Amellerin en faziletlisi Allah için sevmek, Allah için buğzetmektir (sevmemektir).”[2](#)

“İman bağlarının en sağlamı Allah için dostluk, Allah için düşmanlık, Allah için sevgidir.”[3](#)

Allah’ı çok seven, Allah’tan korkan, O’nun kendisinden hoşnut olması için samimi bir gayret gösteren müminler, dünyaya güzellik kazandıran hayırlı insanlardır. Bu üstün ahlakları dolayısıyla Allah’ın yaratıklarını da sever, onlara karşı şefkat ve merhamet duyar, onları korumak, onlara hayır ve güzellik getirmek isterler. Allah, müminlerin kalplerindeki imanlarından, Allah korkularından kaynaklanan bu güzel sevgiye ve Rabbimiz’e olan içten bağlılıklarına karşılık, onları sevginin ve sadakatin en güzel mekanı olan cennetle ödüllendireceğini müjdelemiştir.

İman edenlerin birbirlerine; Allah’ı ve müminleri sevmenin önemini hatırlatmaları önemli bir ibadettir. Her mümin cennet sevgisini dünyadayken yaşamaya çalışmalı, tek dost ve Veli olan Rabbimiz’e ve müminlere sevgi ve vefa ile bağlanmalıdır.

MÜMİNLERİN SEVGİ VE DAYANIŞMALARINDAN GELEN MANEVİ KUVVETLERİ

Allah’a ve ahirete inanmayan insanların birlikteliklerinin temelinde genellikle hep dünyevi değerlere verilen önem ve yine dünyevi menfaatlere yönelik beklentiler yatar. Bu kimseler biraraya gelmekle bir anlamda karşılıklı bir menfaat anlaşması yapmış olurlar; taraflar karşılıklı olarak birbirlerine destek olur ve böylece müşterek menfaatler elde etmeye çalışırlar. Bu ittifaka dahil olan kimseler birlikteliklerinin karşılıklı bir güven ya da dostluğa dayanmadığını ve her ne kadar dile getirilmese de bu ittifakın birtakım şartlara dayalı olduğunu bilirler. Taraflardan birinin menfaat sağlayıcı vasfı ortadan kalktığında, ittifak da ortadan kalkar. Bu şartlar oluştuğunda diğer kişilerin zor durumda kalması ya da desteğe ihtiyaç duyması diğer tarafın ilgisini çekmez. Çünkü kurulan bu ittifak sadece bir güç birliğinden ve menfaat beklentisinden kaynaklanmıştır. Dolayısıyla da beklentiler yok olduğunda birliğin bozulması da son derece doğaldır. Allah’ın “... **Kendi aralarındaki çarpışmaları ise pek şiddetlidir. Sen onları birlik sanırsın, oysa kalpleri paramparçadır. Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir**

kavim olmaları dolayısıyla böyledir.” (Haşr Suresi, 14) ayetiyle insanlara haber verdiği gibi, iman etmeyenler her ne kadar birlik ya da dayanışma içerisinde gibi görünseler de temelde birlik olamazlar.

Dünya üzerinde insanlar arasında gerçek bir dostluk ve ittifak sağlayabilecek yegane güç ancak ‘iman’dır. Hesap gününden korkan müminler dostluklarıyla, dünyada başlayıp ahirette de sonsuza kadar devam edecek sağlam bir ittifakın temellerini atmış olurlar. Birbirlerini, araya hiçbir çıkar ya da menfaat beklentisi katmadan, halis niyetle ve sadece Allah rızası için sever, Allah rızası için dost olurlar. Temeli Allah sevgisine ve Allah korkusuna dayalı olan bu bağın bozulması Allah’ın dilemesi dışında hiçbir şekilde mümkün olmaz.

İman edenler, Allah rızası için birbirlerini sevmelerinin verdiği güç ile büyük bir manevi kuvvet oluştururlar. Bir ayette “... **(O zaman) Muhakkak Allah’a kavuşacaklarını umanlar (şöyle) dediler: “Nice küçük topluluk, daha çok olan bir topluluğa Allah’ın izniyle galib gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir.”** (Bakara Suresi, 249) sözleriyle bildirildiği gibi, kalplerindeki iman ile az sayıda bile olsalar, manen, büyük zorluklara ve güçlüklerle karşı galip gelecek bir şevk ve irade kazanmış olurlar. Gösterdikleri güzel ahlaktan dolayı Allah’ın yardımını ve desteğini kazanmış olurlar. Allah’ın “... **eğer (gerçekten) iman etmişseniz en üstün olan sizlersiniz.”** (Al-i İmran Suresi, 139) ayetiyle bildirdiği gibi, kimsenin birbirine düşüremediği, gücünü kıramadığı manevi bir kuvvet oluştururlar.

Kendi aralarında ise samimiyetle Allah’ın rızasını aradıkları için, hiçbir zaman bir kargaşa, anlaşmazlık ya da ihtilafa karşı karşıya gelmezler. Çünkü Allah’ın sözü birdir; Kuran ayetleri açıktır. Tüm inananlar Kuran’a kayıtsız şartsız uyduğu ve her zaman Allah’ın rızasının en çoğunu kazanmaya yönelik hareket ettiği için, büyük bir uyum ve düzen meydana gelir. Tüm işleri akıcı bir düzen içinde kolaylıkla hallolur. Kendi menfaatleriyle çatıştıklarında her biri, Kuran ahlakının ve müminlerin menfaatlerinden yana tavır koydukları, kardeşlerinin nefislerini kendilerinkinden üstün tuttıkları için güçlü bir dayanışma oluşur.

Müminler, birbirleriyle sonsuz ahiret arkadaşı olmaya niyet etmiş olmalarından dolayı derin bir sevgi, saygı ve sadakatle birbirlerine bağlanırlar. Bundan dolayı da asla rekabete, çekişmeye ya da ihtilafa imkan tanımazlar. Her ne zorluk ya da sıkıntıyla karşılaşılırsa karşılaşsınlar, Allah korkularından ve samimi imanlarından dolayı yılgınlığa, gevşekliğe ya da iradesizliğe kapılmazlar. Birinde bir kusur olacak olsa, bir diğeri güzel ahlakla ona destek olup iyiliğe teşvik eder. Sürekli birbirlerine iyiliği emredip, kötülükten sakındırdıkları için giderek imanları daha da güçlenir, kuvvetleri artar. Amaçları, çabaları ve duaları hep aynı olan müminlerin, imanları ve sevgilerinden oluşan bu manevi güçlerini Bediüzzaman Said Nursi bir sözünde şöyle bir örnekle dile getirmiştir:

... Çünkü nasıl insanın bir eli diğer eline rekabet etmez, bir gözü bir gözünü tenkid etmez (eleştirmez), dili kulağına itiraz etmez, kalb ruhun ayıbını görmez. Belki birbirinin noksanını tamamlar, kusurunu örter, ihtiyacına yardım eder, vazifesine yardım eder; yoksa o vücud-u insanın (insan bedeninin) hayatı söner, ruhu kaçır, cismi de dağılır. Hem nasıl ki bir fabrikanın çarkları birbiriyle rekabetkârane uğraşmaz, birbirinin önüne geçmeye çalışmaz, birbirinin kusurunu görerek eleştirmek suretiyle şevkini kırıp yılgınlığa uğratmaz. Belki bütün meziyetleriyle, birbirinin hareketini genel amaca yönlendirmek için yardım ederler, hakiki bir dayanışma ve bir birlik ile yaratılış gayelerine doğru yürürler. Eğer zerre mikdar bir saldırı, bir zorbalık karışsa; o fabrikayı karıştıracak, neticesiz meyvemiz bırakacak. Fabrika sahibi de o fabrikayı bütün bütün kırıp dağıtacak...[12](#)

Bediüzzaman’ın verdiği bu örnek müminlerin arasındaki sevgiden kaynaklanan birlik ve beraberliğin anlaşılabilirliği açısından oldukça önemlidir. İmanlarından kaynaklanan samimi sevgilerinden ve ihlaslarından dolayı, aynı bir fabrikanın çarklarının biraraya gelerek büyük bir güç oluşturması gibi, onlar da birbirlerine olan sevgi ve bağlılıklarıyla sarsılmaz bir manevi kuvvet kazanmış olurlar.

Sizin dostunuz (veliniz), ancak Allah, O’nun elçisi, rüku’ ediciler olarak namaz kılan ve zekatı veren müminlerdir. (Maide Suresi, 55)

Şüphesiz Allah, Kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak mücadele edenleri sever. (Saf Suresi, 4)

PEYGAMBER EFENDİMİZ (SAV)’İN SEVGİYİ TAVSİYE EDEN SÖZLERİ

Mikdam İbnu Mâdikerib (radiyallâhu anh) şöyle anlatıyor:

“Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: “Biriniz kardeşinin ahlakını (Allah için) seviyorsa bunu kendisine söylesin.”[4](#)

Atâ el-Horasân anlatıyor: “Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: “Musâfaha edin ki (el sıkışın ki), kalplerdeki kin gitsin, hediyeleşin ki birbirinize sevgi doğsun ve aradaki düşmanlık bitsin.”[5](#)

“Hediyeleşin, birbirinizi sevin, “Birbirinize yiyecek hediye edin. Bu, rızkınızda genişlik hasıl eder (meydana getirir).”[6](#)

“Allah Katında en sevimliniz dostluk kuran ve kendisiyle dostluk kurulanlarıdır. Allah nezdinde en sevimsiziniz de arkadaşların arasını açanlardır.”[7](#)

“İki kardeş (iki arkadaş) iki el gibidir, biri ötekini yıkar.”[8](#)

“Birbirinize sırt çevirmeyiniz. Birbirinize kin tutmayınız. Birbirinizi kıskanmayınız. Birbirinizle dostluğunuzu kesmeyiniz. Ey Allah'ın kulları kardeş olunuz.”[9](#)

“Size vermekte olduğu nimetlerinden ötürü Allah'ı sevin, beni de Allah beni sevdiği için seviniz.”[10](#)

“Allah için mütevazi olanı Allah yüceltir. Böbürleneni Allah alçaltır. Allah'ı çok ananı Allah sever.”[11](#)

1 Kütüb-i Sitte, 3345

2 Kütüb-i Sitte, 10. cilt, s.140; Ebû Dâvud, Sünnet 3, 4599

3 Kütüb-i Sitte, 10. cilt, s.141

4 Kütüb-i Sitte, 10. cilt, s. 135; Ebû Dâvud, Edeb 122, (5124); Tirmizi Zühd 54, (2393)

5 Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 16, (2, 908)

6 Kütüb-i Sitte, cilt 16, s.239

7 İhya'ü Ulum'îd-Din Huccetü'l-İslam, İmam Gazali, cilt. 2, s.365

8 İhya'ü Ulum'îd-Din Huccetü'l-İslam, İmam Gazali, cilt. 2, s.394

9 Müslim İhya'ü Ulum'îd-Din Huccetü'l-İslam, İmam Gazali, cilt. 2, s.407

10 Tirmizi İhya'ü Ulum'îd-Din Huccetü'l-İslam, İmam Gazali, cilt. 4, s.594

11 İbn Mace İhya'ü Ulum'îd-Din Huccetü'l-İslam, İmam Gazali, cilt. 4, s.655

12 Risale-i Nur Külliyyatı, 21. Lema, s. 668-669